

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 5. 2000, sp. zn. 8 To 45/2000, ECLI:CZ:VSPH:2000:8.TO.45.2000.1

Číslo: 11/2001

Právní věta:

Jednání pachatele, který v úmyslu jej usmrtit střílí z pistole na policistu provádějícího vůči němu služební zákrok, je nutno posuzovat jako trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. f) tr. zák., resp. jako pokus tohoto trestného činu. Jednočinný souběh tohoto trestného činu s trestným činem útoku na veřejného činitele podle § 155 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zák. je vyloučen.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 10.05.2000

Spisová značka: 8 To 45/2000

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Vražda

Předpisy: 140/1961 Sb. § 155 odst. 1 písm. a) odst. 2 písm. a) 140/1961 Sb. § 219 odst. 1 odst. 2 písm. f)

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze k odvolání obžalovaného A. A. proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2000 sp. zn. 1 T 2/2000 rozhodl tak, že napadený rozsudek částečně zrušil, a to u obžalovaného R. M. ve výroku o vině ad 2), tj. pokusem trestných činů vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. f) tr. zák. a útoku na veřejného činitele podle § 155 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a), odst. 4 tr. zák., ve výroku o vině trestným činem nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 tr. zák. a ve výroku o trestu. Dále znovu rozhodl tak, že obžalovaného R. M. uznal vinným pokusem trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1, § 219 odst. 1, odst. 2 písm. f) tr. zák. a trestným činem nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 tr. zák., a to na základě zjištění, že dne 12. 7. 1999 kolem 00.20 hod. v P., poté, co společně s obžalovaným A. A. přepadl taxikáře J. B. a byl pronásledován příslušníky Policie ČR, kteří byli řádně označeni služebními stejnokroji a prováděli proti němu služební zákrok s cílem jej zadržet, opakovaně v úmyslu je usmrtit proti nim vystřelil z nelegálně držené pistole zn. Smith and Wesson, kterou zakoupil několik dní před tím v P., ačkoliv neměl oprávnění k držení střelné zbraně, přičemž pouze náhodou v důsledku krytí se zasahujících policistů nikoho z nich nezasáhl, a odsoudil jej za tyto trestné činy a za trestný čin loupeže k

úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvanácti let se zařazením do věznice se zvýšenou ostrahou a vyhoštění na dobu neurčitou. Dále Vrchní soud v Praze zamítl odvolání obžalovaného A. A.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2000 sp. zn. 1 T 2/2000 byl obžalovaný A. A. uznán vinným trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. jako zvlášť nebezpečný recidivista podle § 41 odst. 1 tr. zák. Podle § 234 odst. 1 za použití § 42 odst. 1 tr. zák. mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání deseti let. Pro výkon trestu byl podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou.

Obžalovaný R. M. byl uznán vinným jednak trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák., jednak pokusem trestných činů vraždy a útoku na veřejného činitele podle § 8 odst. 1, § 219 odst. 1, odst. 2 písm. f), § 155 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a), odst. 4 tr. zák. Dále pak byl uznán vinným trestným činem nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 tr. zák. Odsouzen byl podle § 219 odst. 2 za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvanácti let. Pro výkon trestu byl zařazen podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. do věznice se zvýšenou ostrahou. Dále mu byl podle § 57 odst. 1, 2 tr. zák. uložen trest vyhoštění na dobu neurčitou. Dále mu byl uložen trest propadnutí věci. Oba obžalovaní byli zavázáni nahradit poškozenému J. B. škodu ve výši 400 Kč a se zbytkem nároku na náhradu škody pak byl poškozený odkázán podle § 229 odst. 2 tr. ř. na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se obžalovaní trestných činů měli dopustit tím, že společně dne 12. 7. 1999 v P. zastavili vůz taxi, který řídil J. B., nechali se vozit po P. a potom žádali o odvoz na odlehlé místo ve slepé ulici. Když J. B. odmítl v jízdě pokračovat, přiložil mu ve voze obžalovaný M. pistoli k hlavě, uchopil ho za vlasy a společně s obžalovaným A. ho donutili vydat finanční obnos ve výši 3070 Kč a následně žádali vydání dalších peněz a věcí, přičemž poškozenému se podařilo z vozidla utéci a na ulici zastavil kolem jedoucí skupinu policistů. Obžalovaný A. se výše popsaného jednání dopustil přes skutečnost, že byl pravomocným rozsudkem Okresního soudu pro Prahu - západ ze dne 28. 11. 1997 sp. zn. 2 T 175/97 odsouzen mimo jiné pro trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tří let a z výkonu trestu byl podmíněně propuštěn pravomocným usnesením Okresního soudu pro Prahu - východ ze dne 30. 10. 1999 na zkušební dobu v trvání čtyř let.

Obžalovaný R. M. dále sám téhož dne a tamtéž, když byl pronásledován příslušníky Policie ČR, kteří byli řádně označeni služebními stejnokroji a kteří proti němu prováděli služební zákrok s cílem jej zadržet pro shora uvedený trestný čin loupeže, opakovaně v úmyslu usmrtit je proti nim vystřelil z nelegálně držené pistole, kterou si zakoupil několik dní před tím v P., ačkoliv neměl oprávnění k držení střelné zbraně, přičemž pouze náhodou, v důsledku krytí se zasahujících policistů, nikoho z nich nezasáhl.

Proti tomuto rozsudku podali včas odvolání oba obžalovaní. Obžalovaný A. A. uvedl, že se vůči poškozenému žádného násilí nedopustil a ani nemohl, protože měl zlomenou nohu. Soud prvního stupně neměl brát v úvahu jeho předchozí odsouzení, protože trest vykonal a navíc se trestného činu, pro který byl potrestán, nedopustil. Dále uvedl, že soud prvního stupně původně vyhlásil trest odnětí svobody v trvání čtyř let a teprve potom jej změnil na deset let. Další jeho námitka se týkala kvality obhajoby jeho obhájce. Obhájce obžalovaného JUDr. V. J. uvedl, že odvolání směřuje jen proti výroku o trestu, který pokládá za nepřiměřeně přísný.

Odvolání obžalovaného R. M. odůvodnil jeho obhájce JUDr. V. Č. Odvolání směřuje toliko do výroku o vině ad 2) napadeného rozsudku, proti nejpřísnější právní kvalifikaci trestným činem vraždy. Úmysl obžalovaného usmrtit zakročující policisty nebyl prokázán. Nebylo prokázáno, že by obžalovaný mířil

na policisty a potom střílel. Naopak svědkové uvádějí, že mířil bez toho, aby následoval výstřel, tj. snažil se policisty pouze zdržet, aby mohl uprchnout. Navíc, kdyby měl v úmyslu skutečně někoho usmrtit, mohl tak pohodlně učinit, protože jeden z policistů vystupoval z vozu ve vzdálenosti asi deset metrů od něho. K této argumentaci dodal obžalovaný R. M., že má výčitky svědomí proto, že svým zaviněním přivedl před soud obžalovaného A. A., který je nevinný, protože o ničem nevěděl.

Vrchní soud v Praze přezkoumal z podnětu podaných odvolání napadený rozsudek ve všech jeho výrocích a přezkoumal i postup řízení, které rozsudku předcházelo. Shledal, že částečně důvodné je pouze odvolání obžalovaného R. M., i když z jiných než odvolatelem uváděných důvodů.

Předně je nutno uvést, že v řízení předcházejícím napadenému rozsudku nebylo shledáno žádných pochybení a že právo obžalovaných na obhajobu nebylo nijak kráceno. Tvzení obžalovaného A. A., že mu byl původně vyhlášen jiný trest, nemá oporu v obsahu protokolu o hlavním líčení. Navíc je zřejmé, že kdyby se tak stalo, zaregistroval by to jak jeho obhájce, tak státní zástupce. Žádná jejich reakce však v protokolu zachycena není.

Zcela správná a řádně provedeným důkazům odpovídající jsou i skutková zjištění soudu prvního stupně. V případě trestného činu loupeže soud prvního stupně naprosto správně vycházel z výpovědi poškozeného J. B., který jednoznačně usvědčuje jak obžalovaného R. M., který trestný čin doznal, tak i obžalovaného A. A., který podle jeho výpovědi jednak určoval směr jízdy na odlehlé místo, žádal vydání peněz poškozeným a všiml si také ledvinky poškozeného a žádal její vydání. Obžalovaný A. A. se tedy sice sám žádného násilí nedopustil, jeho jednání však bezprostředně navazuje na hrozbu použití násilí spoluobžalovaným, doplňuje ji a zmocněním se věcí poškozeného završuje naplnění skutkové podstaty trestného činu loupeže.

V případě další trestné činnosti obžalovaného R. M. se jeví stěžejní otázkou, zda skutečně střílel tak, že musel být srozuměn s tím, že zakročující policisty zasáhne a že je může usmrtit. Tedy, zda se jednalo o střelbu mířenou, případně cílenou zcela zjevně mimo zasahující policisty, nebo směřovanou na ně. Přinejmenším z výpovědí svědků H. R. a P. B. vyplývá jednoznačně, že alespoň v jednom případě obžalovaný pečlivě mířil a když potom vystřelil, slyšeli tito svědkové zvuk letící střely v blízkosti hlavy. Pokud tedy soud prvního stupně uzavřel, že obžalovaný střílel proti zakročujícím příslušníkům policie, pak je jeho závěr plně v souladu s provedenými důkazy a odvolací soud se s ním ztotožňuje. Argument obžalovaného v tom směru, že pokud by chtěl někoho usmrtit, měl k tomu možnost, je poněkud zavádějící. Je sice pravda, že v jeho blízkosti vystoupil z vozu svědek M. B. Ten však na obžalovaného mířil odstřelovací puškou. V té době byl obžalovaný zraněný, ve své pistoli měl poslední náboj a je tedy zřejmé, že neměl možnost dalšího útěku. Střelbou proti tomuto svědkovi by tedy nezískal nic, navíc je sporné, zda by se ke střelbě vůbec dostal.

Pochybení soudu prvního stupně bylo shledáno v právní kvalifikaci jednání obžalovaného R. M. Znaky skutkové podstaty trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. f) tr. zák. a trestného činu útoku na veřejného činitele podle § 155 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zák. se totiž jednoznačně překrývají, takže jednočinný souběh těchto trestných činů je vyloučen. Objektem obou trestných činů je ochrana veřejných činitelů. Objektivní stránkou pak užití násilí. V případě trestného činu útoku na veřejného činitele je toto užití násilí v zákoně výslovně uvedeno, v případě trestného činu vraždy se pak nerozlišuje, zda pachatel užil zbraň či nikoliv, protože z hlediska zamýšleného následku to není podstatné. Předpokládaným následkem trestného činu vraždy je smrt poškozeného, stejně tak jako u trestného činu útoku na veřejného činitele podle § 155 odst. 4 tr. zák.

Subjektivní stránku trestného činu charakterizuje zavinění a pohnutka (motiv). Motivem obou trestných činů je snaha zabránit veřejnému činiteli ve splnění jeho úkolu vyplývajícího z jeho pravomoci. Úmyslem pachatele trestného činu vraždy je pak usmrcení poškozeného. V tomto směru je oproti tomu v případě trestného činu útoku na veřejného činitele podle § 155 odst. 4 tr. zák.

smrtelný následek ve vztahu k zavinění pachatele pouze nedbalostní (pokus trestného činu směřující k nedbalostnímu následku je vyloučen).

Pokud tedy soud prvního stupně kvalifikoval jednání obžalovaného jako pokus trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1, § 219 odst. 1 písm. f) tr. zák., není možno totéž jednání kvalifikovat jako trestný čin útoku na veřejného činitele, protože by to bylo v rozporu se zásadou subsidiarity, tj. zásadou, že pokud má skutek znaky více trestných činů, uplatní se nejprve primární právní kvalifikace nejzávažnějším trestným činem a teprve potom se mohou uplatnit kvalifikace další, pokud ovšem nebyly všechny znaky skutkové podstaty primární kvalifikací již vyčerpány, a to se v tomto případě stalo – viz srovnání znaků skutkových podstat shora. Delikt ohrožovací, případně delikt s možným nedbalostním následkem je samozřejmě společensky mnohem méně nebezpečným než delikt s úmyslným smrtelným následkem. Pro větší názornost lze doplnit příkladem, že např. trestný čin vraždy v sobě obsahuje úmyslné způsobení těžké újmy na zdraví (§ 221 odst. 1 tr. zák.) i úmyslné způsobení těžké újmy na zdraví (§ 222 odst. 1 tr. zák.), přesto se však při kvalifikaci trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák. tyto právní kvalifikace nepoužijí. Protože tedy došlo k porušení ustanovení trestního zákona, nezbylo odvolacímu soudu než napadený rozsudek v bodě 2) zrušit podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. Protože nic nebránilo tomu, aby nové rozhodnutí učinil odvolací soud, rozhodl vrchní soud tak, že vypustil právní kvalifikaci trestným činem útoku na veřejného činitele. Právní kvalifikace trestným činem nedovoleného ozbrojování je správná, a proto ji převzal i odvolací soud.

Dále se pak odvolací soud zabýval otázkou uložení trestu obžalovanému R. M. a odvoláním obžalovaného A. A.